

REDACTIUNEA
Administrațiunea și tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se întorc.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachst.,
Nuz. Augenfeld & Emigric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachst., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pub-
licări mai dese după tarifi
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA” iese în lumina
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumă la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 284.

Brașov, Joi 23 Decembrie

1904.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI”.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1905

se deschide nou abonament, la care invităm
pe toți amicii și sprijinitorii fâciei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni
6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un
an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei
luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Capitularea Port-Arthurului.

(a) Războiul din extremul Orient
și-a încheiat prima fază prin capitu-
larea fortăreței Port-Arthurului, care
de 11 luni a susținut cu un eroism
fără păreche atacurile îndârjite ins-
pirate de asemenea de un admira-
bil eroism ale armatei japoneze.

Se știe, că războiul ruso-japo-
nes s'a început la 9 Februarie 1904
prin atacul Japonezilor îndreptat
impotriva Port-Arthurului.

Atacul acesta, în care trei
vase de război ale Rușilor au su-
ferit grave stricăciuni, i-au urmat
în primele trei luni alte atacuri, 9
la număr, din care cel mai impor-
tant a fost cel de la 13 Aprilie, în
care vasul „Petropavlosk” a fost
scufundat împreună cu amiralul
Makarow și cu 900 de marinari.

În luna Mai s'au început apoi
atacurile Japonezilor pe uscat. Loc-
țiitorul rusesc din extremul Orient,
Alexiew, s'a grăbit a părăsi Port-
Arthurul, incredințând apărarea lui
generalului Stössel și amiralului
Withthoff, succesorul lui Makarow.

Scurt după aceea generalul Oku cu
armata II japoneză a impresurat
fortăreța, rupându-o cu desăvârșire
de orice comunicațiune pe uscat.

Armata japoneză cu sacrificii
enorme, ocupând orașul Dalny s'a
apropiat de linia de fortificațiune a
Port-Arthurului și din acel moment
sôrtea fortăreței a fost pecetluită,
afară de eventualitatea, când i-s'ar
fi putut trimite ajutor din afară.

S'a și făcut o încercare de des-
presurare prin armata lui Stackel-
berg trimisă de Kuropatkin. Gene-
ralul Oku însă a fost destul de tare
să țină Port Arthurul impresurat și
să respingă în același timp pe Sta-
ckelberg punându-se în urmărirea lui.

Lacunele ivite în armata de a-
sediu au fost suplinate prin alte
trupe, ér comanda a fost incredin-
țată generalului Nogi, un bărbat vi-
guros în etate de 55 ani, care luase
parte și la primul asediu al Port-
Arthurului la 1894.

Prin atacuri neconținute, ocu-
pându-se rënd pe rënd torturile es-
terne, s'a început agonia fortăreței
și la 30 Noemvrie, când Japonezii
au reușit a se face stăpâni pe co-
lina de 203 metri, de unde puteau
să bombardeze direct portul, era de
prevedut că capitularea nu putea să
fie de cât chestie de mai multe sau
mai puține zile.

La sfârșitul lui Decembrie Port-
Arthurul nu era de cât un morman
de ruine, arsenalul aruncat în aer,
garnisóna decimată, generalul Stös-
sel numai lupta de cât pentru onó-
rea drapelului.

Cu toate că generalul Stössel nu
mai putea răspunde la bombardarea
Japonezilor, de cât cu salve inutile
de puscă, și cu totă miseria ultime-
lor zile, armata lui Stössel nu era
demoralizată, ér în consiliul de rês-
boiul toți generalii au declarat, că
preferă a se arunca în aer cu res-
tul forturilor, de cât să devină pri-
sonieri japoneși. S'a și făcut tot po-
sibilul, pentru-ca fortăreța să ajungă

în mâinile dușmanului în stare cât
se poate mai deteriorată.

Ceea-ce s'a petrecut în jurul
Port-Arthurului atât în cursul ase-
diului, cât și cu ocaziunea capitu-
lării, sunt lucruri care se vor în-
semna cu laudă în istoria rêsboie-
lor, atât pe-o parte cât și pe cea-
laltă. Impresia ce o dobîndesce pri-
vitorul nepreocupat este, că belige-
ranții au fost vrednici adversari,
cărî au rivalizat unul cu altul în
virtuțile militare.

Care va fi influența acestei ca-
pitulări asupra mersului ulterior al
rêsboiului, firesce, încă nu se poate
prevede. Cu atât mai puțin s'ar pute
face combinațiuni juste asupra efec-
tului ce îl va produce această capi-
tulare asupra politiceii interne a Ru-
siei.

Brașov, 22 Decembrie v.

Criza ministerială în România.

Firul telegrafic ne aduce știrea, că d-l
D. Sturdza a depus mandatul primit
de a forma noul ministeriu. În con-
sfătuirea fruntașilor liberali, ținută Luni
séra, d-l D. Sturdza a comunicat, că a
declarat M. S. Sale Regelui, că nu poate
să stea mai departe în fruntea guvernului.
Demisiunea guvernului a rămas deci ire-
vocabilă și Regele a primit dimisiunea
guvernului.

Luni séra la órele 7 a fost chemat
în audiență fostul ministru president
Theodor Rosetti.

La órele 8 séra, după ce d-l Rosetti
a părăsit palatul, a fost primit în au-
diență d-l Gr. G. Cantacuzino, șeful par-
tidului conservator, care a părăsit palatul
la órele 10 și 1/4 séra.

Se știe că d-l Gr. Cantacuzino s'ar
fi exprimat în mod particular, că Regele
l'ar fi incredințat, să formeze un cabinet
până eri (Marți) séra, când densusul va ave
se presente Regelui lista noului minister.

Se mai susține că astăzi — în cas
că Regele va primi această listă — came-
rile vor fi dizolvate.

Ședința camerei, care era să se țină
Luni la órele 2 d. a., s'a amân timer din nou
din cauza absenței ministrilor.

Congregațiunea comitatului Ti-
mișóra a ținut în 30 Decembrie o șe-
dință estraordinară. La începutul ședinței
se dá cetire scrisórei ministrului președinte
Tisza, prin care acesta mulțumesc comi-
tatului pentru votul de încredere, ce i-s'a
dat în conflictul isbucnit între opoziție și
partidul guvernamental. Luând cuvântul
protopresbiterul Pepa declară, că din par-
tea sa nu ia la cunoștință scrisórea din
cestiune, deoarece numai în acel cas Ro-
mâni ar pute adera séu aproba guvernul
Tisza, când acesta ar împlini ceea-ce
a promis în discursul séu program și când
ar retrage definitiv proiectul Berzeviczy.
Majoritatea a luat la cunoștință cu mul-
țumită scrisórea lui Tisza.

Ultima ședință a dietei actuale.

Erî 3 Ianuarie, s'a ținut ultima șe-
dință a dietei actuale ungare. A fost o
ședință din cele mai șgomotóse. Opoziția
a înscenat din nou un mare scandal, a
tras în discuție și persóna capului încoro-
nat, ba unii din koșutiști au învinuit de
sperjuriu pe Maj. Sa monarhul.

Ședința s'a deschis la órele 11 1/4. A
fost presidată de vice-președintele br. Ar-
tur Feilitzsch. Înainte de deschidere a cir-
culat printre opoziție o hârtie cu 60 iscă-
litori, prin care se cerea eventual votare
nominală.

Imediat după deschidere președintele
a anunțat, că pe ziua de azi, 4 Ianuarie,
deputații sunt chemați a-se prezenta în pa-
latul regal din Buda, la amiază, pentru
a li-se ceti mesagiul regal de dizolvare
a dietei.

Când presidentul a pomenit numele
Maiestății Sale, drépta liberală guverna-
mentală a isbucnit în puternice strigări
de: „trăescă regele!”, ér stânga opozițio-
nală strigă: „Trăescă constituția!”, „Sper-
juriu!”

A luat apoi cuvântul Francisc Kos-
suth. El șise, că nu speră, ca cuvântul
său să aibă vr'un efect, însă crede a-și
împlini o datorie când face apel la majo-
ritate, în ora supremă, a nu lăsa să se
dizolve dieta în stare de exlex. (Mare șgo-
mot. Opoziția strigă la adresa contelui

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Puii.

De Emilgar.

Sub lumina trandafirică a unui blând
apus de sóre, pământul pare adâncit în-
tr'o odihnă neclintită: frunzele atîpesc
pregătindu-se pentru tihnitul somn al
noptii; în depărtări miriștele scânteiează
singuratic, ca nise țesături de fir; iazul
și așterne fața umedă, sorbind, până în
adânc, din lumina asfințitului. Din jos, din
vâi, rêsună talanga; ér pe deal, în vii,
doinesce fluierul.

În aer un popor întreg de rëndunele
se pregătesc de plecare; s'au adunat
rënd pe rënd de prin părțile acestea, și
de bucurie, în sbor nebun străbat vîzdu-
lul ca nise săgeți. Atrase de întinsul
sofipitor al iazului, ele se lasă deasupra lui,
ca o perdea, apoi rêsletindu-se în ciripiri

ascuțite, se avîntă cu toate înspre păduri-
cea de sălcii; ascundându-se, rătăcesc
prin frunzișul rëcoros, apoi o iau de-alun-
gul miriștilor și ér se întorc în bătaia
lină a aripelor.

De după dél vine în sbor rotat un
uliu. Pasérea de pradă pare că nu a luat
în sémă mulțimea pasérelor călătóre.
Ele îl zăresc; un strigăt de îmbărbătare,
și stolul întreg năvălesce la luptă. Uliul
ocolesce iscusit prin aer și pierce cu repe-
diciunea fulgerului dincolo de deal. A
scăpat! Rëndunelale vesele de această fugă,
plutesc sus, creștînd, că l'or mai vedé;
zarea rêmâne însă limpede și ele se în-
torc obosite de se înșiră pe virful șurelor
de paie...

Pe prispa casei, copilașul numai în
cămășuță, cu capul gol, urmăresce de
mult jocul stolului de paseri, printre cărî
se află și cei trei pui ai lui, din cuibul de
humă de sub strășină. Îi căpătase dór de
la mămuca lui.

De câte-ori era neastîmpêrat, ea îi

șisea: „Fi cuminte, decă vréi să-ți dau
puii, când or cresce mari!”

Și el a fost cuminte, puii au cres-
cut mari, dér în urmă au sburat! El îi
vêduse cum au eșit dîlele trecute de s'au
jucat prin aer, dér par-că nici-odată nu
sburase mai mult ca astăzi.

Și-și cunoșce el destul de bine puii:
sunt cei de la mijlocul șurei din drépta,
trei unul lângă altul, séu cei de lângă
aceștia, decă n'or fi chiar cei de la capăt.
Toți par-că sémîna unii cu alții, și-s așa
de sus, așa de sus!...

Pasérelale s'au odihnit puțin, apoi
și-au șoptit nu știu ce, au scos un strigăt
vesel și s'au ridicat de-odată cu toate. Câ-
te-va din ele s'au despărțit pentru o clipă
din stol, au atîns ușor strășina casei, apoi
s'au pierdut érași în mulțimea celor-lalte.
Puișorii copilașului își luau rêmas bun de
la el și de la cuibul lor de humă.

Stolul mai ocoli de vre-o două-ori
iazul, apoi se înalță și porni încet să lu-
nece spre asfințit.

Copilașul privi lung după stolul, care
se perdeea ca o fluturare în adânc, apoi
duse mânușitele la ochi și începú a
plânge.

Mumă-sa aruncă furca și veni în
fugă de-l luă în brațe; în cuvinte des-
merdátóre îl întrebă ce are.

Copilul nici nu poate vorbi de atâta
năvală de lacrimi. Intinde mâna spre cer,
îi arată stolul care lunecă în sbor necur-
mat, și de-abia îi poate șopti:

„Puișorii”.

Mama îl strînge la sîn, și-l sărută
cu drag:

„Nu plânge puiul mamei, au să se
întórcă înapoi... la Primăvară”.

Copilașul se mai liniștesce; punénd
mânușita d'asupra ochilor ca mămucă-sa
împreună privește stolul pe zarea depăr-
tată a cerului. Și lumina slabă a duosul-
lui asfințit de tómnă, le înecă ochii în-
rouați acum la amêndoi.

(„Făt Frumos”).

Tisza: „Trădător!“ *Pozsgay*: strigă: Vreți să faceți pe rege a comite sperjuriu!

Presidentul avertissează pe orator să nu tragă în discuțiune persoana regelui. (Opoziția continuă a striga: „Sperjuriu! Sperjuriu!“)

Fr. *Kossuth* roagă guvernul, ca în interesul țerei și al coronei să nu disolve dieta.

Ministrul-președinte *Tisza* vré să vorbească. Cuvintele lui însă se pierd în marele șgomot. El mulțumesc lui *Kossuth*, că în supremul moment a accentuat încrederea față de domnitor. Coróna are dreptul a disolva dieta. Nu e permis a trage în discuțiune persoana Maj. Sale, căci pentru actele coróniei guvernul pórta răspunderea. (Strigări din stânga: Regele a jurat, nu d-vóstré!) În Ungaria, continuă *Tisza*, n'a fost până acum partid antidinastic, și se speră, că nu va fi nici în viitor. (Intreruperi din stânga: D-vóstré ați creat un ast-fel de partid! Acum va fi un ast-fel de partid! D-vóstré sunteți trădători!)

Contele *Apponyi* spune, că disolvarea în *eclez* este o ilegalitate.

Ministrul de justiție *Floșz* ia cuvântul, însă opoziția îl împiedecă a vorbi.

Br. Desid. *Banffy* declară, că e o încercare zadarnică disolvarea în *eclez*. Dēcă țera va trece peste alegerile dietale, deputații cari vor intra în noua dietă cu program opozițional, nu vor permite ca noua dietă să se constituie și să se dezbate pe baza regulamentului modificat prin moțiunea-Daniel.

(Pe când spunea acestea *Banffy*, s'a răspândit în cameră șvonul, că arhiducele Iosif trage de mórte).

Partidul liberal *părăsi demonstrativ sala*. Presidentul suspendă ședința.

După redeschiderea ședinței ia cuvântul *Geza Polonyi* și între altele a ținut: „Așa se ajute séu așa se pedepsescă Dumneșeu pe Francisc Iosif, după-cum va procede drept ori nedrept în sensul constituțiunei“. (Mare șgomot).

Presidentul suspendă din nou ședința. După redeschidere, în mijlocul unui șgomot infernal, br. *Feilitzsch* mulțumesc camerei pentru încrederea dovedită față de presidiu. Drepta liberală face ovațiuni, stânga opozițională strigă „pfui!“

La urmă camera a respins propunerea lui *Polonyi* cu privire la ordinea de zi ce ar fi fost să urmeze în viitorea ședință.

Cu acésta ședința s'a închis.

Comitetul diriguitor al partidelor opoziționale a ținut erî ședință în care a decis, ca toți deputații opoziționali să se prezenteze în corpore în palatul regal din Buda, adî la amiazi, pentru a asculta mesajul de disolvare a dietei. Deóre-ce opoziția a înțeles, că deputații vor fi conduși de Desid. *Perczel*, ei au hotărît să nu pornescă din cameră, ci din localitățile clubului vr'unui partid opozițional și să mērgă la Buda în fața monarhului separat.

„*Alkotmány*“ spune, că prin prezentarea în corpore și separat, opoziția maghiară vré să demonstreze. Nici unul din deputații opoziționali nu se va prezenta în „*diszmagyar*“, ci în *toaletă simplă nēgră și cu cravată nēgră*.

Rēsboiul ruso-japones.

Capitularea Port-Arthurului.

Scirea despre capitularea generalului *Stössel* se adevereșce. Cu 5000 de ómeni ce-i mai rēmaseră capabili de luptă și cu 15.000 de răniți internați prin spitale, cari nu mai erau scutite de ghiulelele dușmanului, *Stössel* era pus în imposibilitate de a mai continua rezistența, deși soldații erau animați de un eroism gata a jertfi și ultima picătură de sânge. Țarul informat despre situația strimtorată în care se afla generalul *Stössel*, a dat însuși ordin să capituleze. În consiliul de rēsboi, unde

Stössel a comunicat acest ordin, toți generalii au plâns.

Rapórtel generalului Stössel.

Înainte de a comunica ultimele sciri referitoare la capitulare, lăsăm să urmeze, după depeșele ce sosese din Petersburg cu data de 2 Ianuarie, rapórtel lui *Stössel* datate de la 13 și de la 19 Decemvrie, ultimele, ce sunt cunoscute până acuma și cari ne dau o ilustrație a dramei ce a urmat. Generalul *Stössel* rapórtéză, că Japonésii, după ce au ocupat colina cea înaltă, și-au îndreptat tunurile lor de 11 policari asupra spitalelor, în cari se aflau răniții. În ziua de 13 Decemvrie spitalul IX a fost aprópe ruinat și medicul șef Dr. *Crivé* rănit. Cu tóte acestea medicul a continuat a-și face datoria pe lângă bolnavi.

La 18 Decemvrie generalul *Stössel* rapórtéză Țarului, că Japonésii au aruncat în aer un fort din nord-ost și apoi au îndreptat un asalt asupra lui. Asaltul a fost respins. În fortul acesta și-a găsit mórtea generalul *Kondratenko*.

În ziua de Sf. Nicolae (19 Decemvrie) trupele din Port-Arthur au ținut paradă. Generalul *Stössel* rapórtéză Țarului: „Suntem feroțiți că din Port-Arthur, pe care cu ajutorul lui Dumneșeu îl ținem de 11 luni, putem să trimitem Maestății Vóstre felicitările nóstre omagiale din incidentul zilei onomastice.“

Schimbul de scrisóri între Stössel și Nogi.

Raportul generalului *Nogi* ce l'a trimis la Tokio despre propunerea de capitulare a lui *Stössel*, este de următorul cuprins:

„La 1 Ianuarie, óra 5 d. a., un ofițer inimic a venit cu stég alb la prima linie a pozițiunei nóstre situate spre sud de fortul *Susihing*, și acolo a predat o scrisóre pe care am primit-o séra la órele 9. Scrisóra acésta e următórea:

„Din situația generală și din pozițiunile de luptă ce le-ați ocupat, am primit convingerea, că ori ce rezistență mai departe în Port-Arthur ar fi inutilă. Pentru a preveni jertfe zadarnice de ómeni, Vē propun, să deschidem negocieri pentru capitulare. Dēcă Vē învoiți la acésta, să binevoiți a numi un comisar cu care s'ar puté tracta asupra ordinei și condițiunilor capitulării. Binevoiți mai departe a determina locul, unde comisarul D-vóstră s'ar puté întâlni cu comisarul meu. Tot-odată profit de ocașie a asigura pe Escelența Vóstră despre stima mea deosebită.

ss) *Stössel*“

Generalul *Nogi* continuând ținut:

„Îndată-ce se va revērsa de ziua voiți trimite un ofițer al meu cu stég alb, care va imăna generalului *Stössel* următorul răspuns:

„Am onóre a răspunde următórele la propunerea D-vóstră privitoare la negocierea asupra condițiunilor capitulării:

„Am numit pe generalul meu de brigadă, ofițerul de stat major *Ijisi* pentru continuarea tratărilor. El va fi însoțit de câți-va ofițeri din statul major și de un funcționar civil. Însărcinații noștri se vor întâlni la 2 Ianuarie în *Susihing*. Comisarii ambelor părți vor primi autorizare de a subșcrie un act privitor la capitulare, fără de a fi necesară o ratificare. Ei vor mai primi autorizarea și pentru a face să intre imediat în vigóre învoiala dintre noi. După iscălitura plenipotențiților, ei vor schimba convenții privitoare la capitulare. Profit de ocașie a exprima Escelenței Vóstre stima mea neclintită.

Nogi“

Antecedentele capitulării.

Étă ce se telegrafieză despre antecedentele capitulării:

Generalul *Stössel*, comandantul Port-Arthurului, a chemat la o consfătuire în ziua de 1 Ianuarie consiliul de rēsboi, ca să tracteze în cestiunea capitulării.

Stössel a declarat consiliului de rēsboi, că consideră sosit momentul când — în sensul ordinelor secrete ce le-a primit de la Țarul — cetatea trebuie predată, pentru a-se evita o zadarnică vērsare de sânge.

Declarațiunea generalului *Stössel* a

produs o nespuse de durerósă impresie în membrii consiliului. Toți generalii au plâns.

S'au stabilit condițiunile de predare. Au jurat apoi cu toții, că la cas când numai unul din soldați ar fi dus în captivitate japonesă, vor face să sbóre cetatea în aer dimpreună cu ei.

Garnisóna rusescă din Port-Arthur era de 20.000. Dintre aceștia 15.000 erau incapabili de a mai lupta.

Rușii au pus pe picior liber pe toți prizonierii japoneși.

Amēnunte despre capitulare.

La Londra au sosit cu data de 2 Ianuarie următórele amēnunte asupra capitulării lui *Stössel*:

Trupele lui *Nogi* sunt gata de a intra în Port-Arthur. Se șvonesce, că lui *Stössel* și trupelor lui i-s'ar fi acordat *salvus conductus*, spre a se uni cu armata lui *Kuropatkin*. Scirea acésta este primită cu neîncredere și se dă cu șocotéla, că numai generalului *Stössel* i-s'a lăsat sabia și libertatea de a pleca unde va voi, cu condițiunea însă de a nu mai lupta contra Japonésilor.

Ambasadorul japones din Londra *Hajashi* într'o convorbire cu reprezentantul biroului „*Reuter*“, a relevat eroismul lui *Stössel* și al trupelor sale și a adăugat: Urmarea capitulării Port-Arthurului va fi fără îndoială, că flota nóstră se liberéză, ér armata de asediu va puté fi utilizată în altă parte. Prin acésta basa operațiunilor nóstre devine mai sigură de cât ori când. În privința păcii prefer a nu mă pronunța. Acésta este o cestiune asupra căreia numai Rusia are a se pronunța.

Onoruri pentru Stössel.

Din Tokio se depeșeză din isvor oficial cu data de 2 Ianuarie: Mareșalul *Yamagata* a trimis generalului *Nogi* dorința împératului, în care apreciând devotamentul și sacrificiile aduse de *Stössel* pentru patria sa, ordonă a i-se da acestuia tóte onorurile ce i-se cuvin unui soldat.

Generalul *Nogi* rapórtéză, că forturile Ost-Kikwanșan și Ma au fost evacuate de dușman pe la 12 $\frac{1}{2}$ nóptea și apoi aruncate în aer. Japonésii au ocupat aceste forturi și înălțimea de la sudul acestora. Rușii au aruncat în aer aprópe tóte vasele din port și din intrarea portului.

Impresia în Tokio.

Sosind la Tokio rapórtel generalului *Nogi* despre capitularea Port-Arthurului, populația le-a primit cu ovațiuni nesfírșite. Mulțimea s'a aglomerat pe străđi percurgându-le în strigăte entusiaste și cântări de musică.

Ce țin Români uniti mirenî?

Un răspuns la „răspunsul“ „Unirei“ pentru „Gazeta“.

I.

În nr. 51 al „Unirei“ a apărut un „răspuns“ pentru „Gazeta“ la un articol de fond scris în interesul autonomiei bisericei române unite și a sinódelor mixte din incidentul motiunii judeului de tablă reg. V. Hossu făcută cu ocașiea sinodului protopopiatului Clușului, ca să fie rugat Escelența Sa Metropolitul a reactiva sinódele mixte în biserica unită.

„Gazeta“ n'a răspuns până adî la acest „răspuns“. Nice n'are ce să răspundă.*) Ea și-a făcut datorința de diar constatând Dumneșeu șcie a câtea óră aceea, ce aude de 30 de ani de la tótă inteligența mirenă unită și ce s'a scris de acésta în colónele și a ei și a altor diare române cu adevérată amărăciune sufletescă: că nu mai merge cu „*non possumus*“ introdus în biserica unită, după-ce s'a deochiat cu desevírșire în biserica romano-catolică și că inteligența mirenă unită își pretinde locul ce i-se cuvine în biserica sa.

Deórece însă scriitorul „răspunsului“ se pune de-o parte pe terenul cel comod de „nu șciu“, „n'am auđit“, de altă parte

*) De răspuns cum n'ar avé ce răspunde? Și n'a renunțat de a răspunde.

— Red.

al iesuitismului deochiat deja în tótă lumea, dér ajuns a înflori acuma la noi uniți ca blândușă de tómnă a doua-óra, negând lipsa, și denegând chiar din punct de vedere al chiámărei bisericei îndreptățirea participării mirenimeii la trebile bisericesci avem să-i răspundem noi mirenii, uniți, pe cari ne privesce lucrul în prima linie.

Scriitorul „răspunsului“ afirmă, că trebile bisericei române unite merg brilliant, autoritățile bisericesci tóte își fac datorința și că stagnațiune în biserica unită nu este, ér „mutismul“ imputat de „Gazeta“ consistă în aceea, că autoritățile bisericesci gr. cat. își fac lucrul în tăcere și nu-l publică prin diare, prin urmare: oă scriitorul articolului de fond din „Gazeta“ este probabil necăjit că nu i-se trimite rapórtel despre ce se face și plănuesce în biserica unită, că diaristiceii i-ar plăcé să primescă rapórtel de aceste, ca să aibă ce scrie și dezbate și cu ce să-și umple colónele foilor mai variat și că pe autorul aceluia articol de fond nu-l intereséză atât, cum își fac preoții datorința, ci mai mult cum decurge administrația în centrele dieceselor și ce corespondențe se pórta cu ministrul cultelor, din cari lucruri s'ar puté scrie volume întregi de articoli interesanți.

A veni cu nimicuri de aceste, drept argumente, când de 30 de ani inteligența mirenă unită face cele mai energice șfortări și umblă pe la episcopi și metropoliți cu memorande, ca în trebile bisericei să se introducă un spirit nou mai corēspondător timpului, și să saneze multele rele, ce s'au încuibat și se încuibă tot mereu în trebile nóstre bisericesci și școlare, cari numai spre bine nu merg — a veni, țin, cu de aceste în fața stărei reale de lucruri, n'ar face onóre nici unui sintaxist.

Are diaristica nóstră destul ce să scrie, numai să vrea, nu despre ceea-ce se face în biserica nóstră unită, ci despre ceea-ce nu se face și despre ceea-ce se întēplă apoi, pentru-că nu se face ce ar trebui să se facă: despre turburările și defectiunile din Maramureș, Sēlagiū și despre generala neîndestulare cu mersul lucrurilor bisericelor și școlólor nóstre.

A cunóșce corespondența ordinarizatorului cu ministrul cultelor nici diaristica, nici publicul cel mare nu e curios. Ajunge să șcie și să fi vēđut cu mahnire, că tótă acésta corespondență n'a fost în stare să apere libertatea bisericei nóstre de a propovădui adevérurile religiunei elevilor români uniți din școli străine așa, cum află și vede ea de bine și cum le pricep elevii mai bine, adecă în limba lor maternă; până ce prin școlile nóstre tóte confesiunile își pot propune religiunea în aceea limbă, în care le place.

Scriitorul „răspunsului“ mai încolo, nu crede, că inteligența mirenă unită este indiferentă și rece față de biserica și institutiunile ei, ci că acésta este mai mult o invinuire a „Gazetei“, dér la finea „răspunsului“ afirmă, că inteligența mirenă unită are teren destul de activitate în trebile bisericesci și școlare, dér nu vré să se folosescă de el întrând ca membrii în curatoria séu în scaunele bisericesci școlare (cari — nota bene — în cele mai multe parochii sunt ca în palmă.)

Cum conglăsuiesc aceste două afirmări, adecă credința și scirea scriitorului „răspunsului“, aceea numai logica, care se revarsă peste tot „răspunsul“ o șcie.

Dér, — țin mai încolo „răspunsul“ — dēcă ar fi inteligența unită indiferentă, cum afirmă „Gazeta“, nu prin atragerea ei la conclucrare cu clerul la binele bisericeii și școlólei s'ar puté sana réul, ci prin promovarea religiosității, căci unde este acésta, sunt tóte: deci preoțimea să folosescă mijlóce mai ducătóre la școp, ca să îndrepte privirea inteligenței spre viața de veci, care este școpul principal al bisericeii și pe lângă care tóte celelalte sunt lucruri secundare și să nu cruce munca nici ostēnela pentru a creșce inteligența mai alipită de religiune.

Preoțimea să creșcă inteligența mirenă!!! Poporul, țērănimea, ar puté-o creșce,

dacă ar umbla după aceea, der inteligența o cresc alții, nu preoțimea precum se scie.

Apoi care preoțime se facă educațiunea inteligenței? Cea tânăra, care abia absolvând gimnaziul intră între cei patru păreți ai seminarului unde patru ani de zile nu vede lumea și unde învață toate lucrurile ceresci, der nimica din cele lumesci, ieșind apoi la parohie fără instrucțiune, fără normativ, lăsat numai în grija lui Dumnezeu, și se apucă de administrarea unei parohii având el mai mare lipsă de creștere, îndreptare și spriginire din partea inteligenței decât acesta de a lui — ? Său se facă educațiunea inteligenței preoțimea cea bătrână, care copleșită de necazurile vieții și luptele pentru existență, mare parte nu rămase la bătrânețe decât cu scrisul și cetitul, și ajunge și mai incapabilă de a crește?

Acest sfat bun este luat de scriitorul „răspunsului“ din timpul lui Grigorie cel mare, când nu sciau decât călugării ceti și scrie — și i-a trecut de mult vremea, precum scie totă lumea afară de scriitorul „răspunsului“.

Apoi de viața de vecl ținem și noi sēma cât cu ajutorul, îndreptarea și exemplul preotului, cât fără de acelea; der ne necăjește mult, că ni-se prăpădesc cu întocmirea, sēu mai bine ăis, cu nelotocmirea această bisericăscă de până acum vedând cu ochii cele secundare, adică: încrederea poporului în conducerea preoțimei, autoritatea și yađa preoțimei, creșterea poporului, averile bisericăscă și școlare etc. etc.

Schimbarea cabinetului în Austria.

Koerber a plecat după ce a stat la cârma Austriei timp de 5 ani. În autograful ce i-l'a adresat împăratul la plecarea se exprimă speranța Suveranului, că și în viitor va pute conta la serviciile lui Koerber. Cine scie cum se pot întorce lucrurile!

Vorba e, că cinci ani de cârmuire în Austria este o epocă mare. Insuși Koerber n'a sperat că va sta atâta la putere dovadă că nu și-a părăsit locuința privată, ăr splendidele saloane ale palatului presial din Herrengasse au stat timp de 5 ani fără stăpân.

Baronul Gausch are școlă parlamentară escelentă. Se ăice, că ar avé veleități clericale. Cei ce vréu să-l scuze pentru această, invocă relațiunile inoordinate ce există între dēnsul și partidul social creștin. Aceștia însă uită, că social-creștinii nu sunt de loc clericali în accepția vulgară a cuvântului. În Tirol d. e. unde clericali s'adea sunt la putere, social-creștinii nu pot câștiga de loc teren. Aceste două partide se combat cu înversunare.

Reichsratul va fi convocat pe la sfârșitul lui Ianuarie. Până atunci s'a suspendat judecata asupra lui Gausch. Ce fel de om va fi, îl vor arăta faptele.

După depunerea jurământului și audiența obișnuită la împăratul, baronul Gausch a început a conferi cu șefii partidelor. În ziua de 2 Ianuarie a conferit cu *Dzieduszycki* și *Bobrzinski* membri ai clubului polon, cu *Stürgkh* din partidul marilor proprietari germani și cu *Peschka* șeful agrarilor germani. Conferențele aceste le va continua și se scie că în cursul zilei de ieri au venit la rând *Derschatta* din partidul popular, *Gross* și *Marchet* progresiști, *Lueger* și *Lichtenstein* creștin-sociali, *Pacuk*, *Stransky* și *Kramar* cehi și *Sylva-Tarouca* din partidul proprietarilor mari conservatori.

Conferențele acestea n'au de cât un caracter informativ și se crede, că vor fi chemați tot spre acest scop și șefii fracțiunilor mai mici din parlament.

Șeful radicalilor cehi, Dr. *Bawa* a declarat, că radicalii nu au încredere în noul președinte, de ore ce activitatea lui nu a lăsat bune amintiri la Cehi.

Restul observă o atitudine rezervată.

SCIRILE DILEI.

— 22 Decembrie v.

Avansări în rezervă. Monitorul ôstei (Verordnungsblatt) c. și r. publică numirile de ofițeri în rezervă făcute pe ziua de 1 Ianuarie 1905. Cu totul au fost numiți 948 sublocotenenți la infanterie și vânători. Intre sublocotenenții nou numiți găsim și numele următoare: Octavian *Tăslăuan* la reg. 62 (rang nr. 63) apoi: *Popescu* Pamfil la reg. 41, *Domșa* Al. 33, *Onciu* Iosif 43, *Iacob* Ioan 51, *Georgeviciu* Lucian 37, *Vlad* Eugen 95, *Neamtu* Valer 43, *Bărbat* G. 63, *Popovič* M. 33, *Gheaja* Zenovie 31, *Balint* I. 64, *Mureșian* Arțene 31, *Șirlincan* Matia 63, *Căldărea* Nic. 31, *Poruțiu* Valentin 51, *Dâmboiu* Romul 51. *Făuleț* Andrei 50, *Brădean* Herman (?) 2, *Băcila* Ludvic 33, *Buzdura* Adam 43, *Popovič* I. 33, *Moldovan* I. 37. — La artilerie: Dr. *Roman* Dionisie, *Cristea* Adrian și Dr. *Dubles* G. — De asemenea au fost numiți și numeroși cadeți aspiranți de ofițeri. — Scirea publicată mai deunăci cu privire la d. Dr. *Meseșianu*, *Florea* etc. se rectifică în sensul, că numiții domni au fost transferați la honveți în calitate de sublocotenenți în rezervă și nu accesiți cum s'a dis din eróre.

Societatea academică social literară „România Jună“ invită la sēra de silvestru, împreună cu dans, care va avé loc la 31 Dec. st. v. (13 Ian. st. n. 1905.) Începutul la 9 ore sēra. Toilette de soirée. — *Comitetul.*

De la curtea regală română. Regele și Regina României nu vor mai acorda audiențe până după anul nou. — Lună d. a. s'a dat un concert de curte în apartamentele Reginei de cătră d-nii: frații *Dinicu*, violonistul *Malcher* și pianistul *Fuchs*.

Un internat universitar român în Constantinopol. În noul budget al ministerului român de culte și instrucțiune publică sunt luate sumele necesare, pentru a înființa în Constantinopol un internat pentru studenții români din Macedonia, cari frecuentăză universitatea din capitala turcăscă. Internatul acesta va începe să funcționeze cu începutul anului școlar 1905/906.

Protopop al Șiriei a fost ales dintre patru candidați preotul *M. Lucaș* cu totalitatea voturilor.

Piața de sub strajă. Se scie, că a trecut anul de când s'a început o mișcare pentru a se readuce piața de sub strajă destinațiunei sale originale și s'a ales o comisiune, care a ținut mai multe ședințe în cauza acesta. Alaltăeri s'a ales o delegațiune, care astăzi a plecat la Budapesta să cōră intervenția ministrului președinte. Membrii acestei delegațiuni sunt domni *L. Miess*, *V. Paul*, *I. Moor*, *N. Folyovits*, *H. Zeidner*, *M. Koponi*, ăr din partea Românilor *I. Lengeru*. Delegațiunea va fi primită Joi d. a. la orele 4.

George Kremnitz, locotent în regimentul al 18-lea de artilerie de câmp prusian, a fost atașat la legația imperială germană din Bucuresci. Tânărul ofițer e fiul regretatului doctor Kremnitz și al d-nei Kremnitz, colaborătōrea *Carmen Sylvei*. Pe câmpul literilor, d. *George Kremnitz* a debutat cu un studiu asupra desvoltărei armatei române după rășboiul de la 77/78, — bine apreciat în cercurile militare.

Necrolog. Preoțimea districtului protopopesc gr. cat. al Cudșirului, cu inima înfrântă de durere face cunoscut, cumcă mult onoratul *Demetriu Iancu*, paroh gr. cat. în Turdaș, asesor consistorial, notar al districtului și forului protopopesc, după un morb greu, împărțășit cu ss. sacramente ale muribunților, și-a dat Lună în 2 Ianuarie n. 1905 la 3 ore dimineața nobilul său suflet în mâinile Creatorului, fiind în anul al 64-lea al etății și al 30-lea al preoției. Înormântarea se va face Mercuri în 4 Ianuarie n. 1905 la 9 ore dimineața după săvîrșirea s-tei liturgii pentru mântuirea sufletului lui.

O producțiune declamatorică-musicală împreună cu dans, arangiază elevii școlii greco-cat. din Roșia-montană, Duminecă, în 8 Ianuarie st. n. 1905 în sala „Casinei“. Începutul precis la 7 ore sēra. Prețul de intrare de persoană 1 cor. Venitul curat este destinat în favorul biserică și școlii gr. cat. din Roșia-montană.

Pentru copiii orfanii s'a înființat în Budapesta o societate cu numele „*Crucea albă*“. Acestă societate ia sub îngrijirea sa copii orfanii și cu totul lipsiți de mij-

loce de existență, cari primesc câte 10 cor. lunar, sumă ce se dă mamei copilului. În cele mai multe casuri însă societatea ia cu totul sub îngrijirea sa copii orfanii și pe cheltuiula proprie îi plasază la familii din provincie agricultori sēu meseriași. Anul trecut a dat ajutōre de câte 10—20 corōne în 462 casuri, ăr cu ocaziunea Crăciunului a distribuit încălțăminte și haine la 150 copii. Afară de acesta societatea întreține 200 copii și nu-și uită nici de copiii orfanii de ambii părinți în decurs de 1½ an a aședat 50 copii la familii cinstite. Un emisar al acestei societăți, d-na *Nic. Kolozsi* trimisă fiind și în Brașov, vinde călindare cu ilustrațiuni în favorul societății și ne rōgă să luăm această notă pentru informarea publicului.

O scrisōre a generalului Kuroki. Membrii unei societăți germane, cari se întruneau sēra regulat într'un restaurant diu orașul german Dortmund au trimis în 24 Septembrie următōrea carte postală cătră comandantul suprem al primei armate japoneze:

Generalului *Kuroki* în Japonia, actualmente pe câmpul de rășboi.

Cu mare interes și cu o adevărată însuflețire am admirat conducerea Esceleței vōștre în actualul rășboi și dorim beliducei până acum neinvins al armatei I japoneze și în viitor succese norocōse. Drept amintire vecinică a victoriilor D-vōștră, ne rugăm de semnatura Esc. Vōștră pe cartpostală adnextată. Salutăm pe marele beliduce! Membrii cercului *Stuckmann*.

În ziua de 24 Decembrie, chiar după 3 luni a sosit, precum comunică diarul „*Dortmunder Ztg.*“, următōrul rēspuns:

„De pe câmpul de rășboi în Manciu, 5 Nov. 1904.

Mă bucur nespus de mult, a primi din depărtare așa mare, feliicitări la victoriile nōstre. Precum sciti, noi suntem elevi ai tacticei germane. Și pentru această bucuria mea este duplă, de a fi feliicitat de domni germani. Cu deosebită stimă al d-vōștră supus *T. Kuroki*, general și comandant al armatei I“.

Bibliografie.

A apărut „*Anuarul băncilor române*“, anul VI, 1905. Editura delegațiunei exmise de conferența directorilor de bancă din 25—26 Iunie 1898 Sibiu. Tiparul tipografiei arhidieceșane 1904. Conține: Institutele de credit române (102 la număr); Banca Austro-ungară; Competințe și timbre; Cheie pentru calcularea intereselor.

Din „*România Musicală*“, revistă de artă și literatură, a apărut nr. 21—22 de la 1/14—15/28 Noembrie 1904, cu următōrul sumar bogat, instructiv și variat: *Carmen Sylva*, de *Emil Ciztman*. — *Viōrei mele*, versuri, de *Elena Dumitrașcu*. — *Cronica teatrală*: Teatrul Național; Opera, de *Refa*. — *Cronica Musicală*: Concertele pianistului *Sauer*, de *Duo*; Concertele violonistului *Hubermann*, de *Domisoldo*; Concertele Societății filarmonice, de *Don Remi*; Concertele d-nei *Lula Mysze-Gmeiner*, de *Caros*. — *Correspondențe*; *Geneva*: *La Musique* la *Genève*, de *E. de Stoeklin*; *Pernambuco* (Brasilia), de *I. Th. Pereira*; *Iași*, de *I. Șor*; *Craiova* de *V. Gr. Elvir*. — *Sciri scurte*; *Din stēnătate*; *Din țēră*.

Director, *Constantin M. Coroneanu*; redactor-șef *Iuliu I. Roșca*. Apare de două ori pe lună. Redacția și Administrația în Bucuresci, strada *Oiteni*, nr. 46.

Abonamentul simplu, pe an 12 lei, ăr cu premii în valōre de 20 lei, pe an 22 lei. Pentru preoții rurali și pentru învătōrii, lei 8, fără premii, cu premii 18 pe an.

ULTIME SCIRI.

Bucuresci, 3 Ianuarie. D-l G. Gr. *Cantacuzino* însărcinat cu formarea cabinetului a compus următōrea listă: *Cantacuzino*, președinte și interne, generalul *Manu* rășboi, *Tache Ionescu*, finanțe, generalul *Iacob Lahovari*, externe, *Ioan Lahovari*, domenii, *I. C. Grădișteanu*, lucrările publice, *Bădărău*, justiție, *M. Vlădescu*, culte

și instrucțiunea publică. Astăzi la orele 6 sēra d-l G. Gr. *Cantacuzino* se va duce la palat spre a prezenta lista noului cabinet. Măne la orele 11 noii ministrii vor depune jurământul și apoi își vor lua în posesiune portofoliile.

Tokio, 3 Ianuarie. Eri sēra la orele 10 s'a semnat de cătră reprezentanții ambilor beligeranți actul formal de capitulare.

Cifu, 3 Ianuarie. Ofițerii torpilōrelor sosite din Port-Arthur aici spun, că spitalele din Port-Arthur au fost nimerite de numeroșe grante, încât cei răniți n'au mai voit să rămână în ele. Mulți din ei au căutat adăpost între dărîmături, alții s'au pus în linia de bătaie. Munițiunea a început să lipsescă. Incurcișătōrul japonez „*Akitsuschyma*“ și 3 vânători de torpilōre păzesc portul Cifu.

Cifu, 3 Ianuarie. Panceratele „*Retwisan*“, „*Poltava*“ și „*Pallada*“ au luat eri foc, care a ținut totă ziua. Rușii au aruncat în aer vasul „*Sebastopol*“.

Cifu, 3 Ianuarie. La consiliul de rășboi convocat de generalul *Stössel* în vederea capitulării, *Stössel* a declarat, că a sosit momentul, în care urmând instrucțiunilor secrete ale *Țarului*, trebuie să se pună capăt vērșării de sânge.

Tokio, 4 Ianuarie. Actul de capitulare dispune, că soldații garnisōnei ruse din Port-Arthur să fie transportați în Japonia ca prizoneri.

Budapesta, 4 Ianuarie. Partidul național și partidul *Szederkényi* au fusionat cu partidul *kossuthist*. Opozițiunea a decis, ca să nu mērgă la palatul regal din Buda, spre a asculta mesagiul.

Diverse.

O vizită periculōsă. Redactorii diarului german „*Reichenberger-Zeitung*“, din *Reichenberg* (Boemia), au primit în ziua de 18 Noembrie o vizită forțe neliniștitōre. Imblânditōrea de fiare a menajeriei sosite de curēnd în localitate, în dorința de a se face cunoscută presei locale, le-a făcut o vizită la redacție, însoțită de doi lei, legați cu lanțuri puternice. Vē închipuiți decât a fost primită cu totă graba și entuziasmul ce merită o asemenea vizită puțin obișnuită!

Perderi cauzate de ceață. În ziua de 8 Decembrie a fost în Londra ceața cea mai deasă ce s'a vēdut vr'odată S'au prețuit perderile pricinuite de această cētă și s'au constatat următōrele:

Companiile de căi ferat au pierdut 1 milion de franci; omnibusele 125 mii de franci, birjarii 50 mii, teatrele 100 mii, restaurantele 125 mii.

Perderile lucrătōrilor, cari nu s'au putut duce la muncă și ale fabricelor cari au trebuit să înceteze lucrul din cauza acesta, sunt prețuite la 2 milioane și jumătate de franci.

Consumația gazului a fost cu 500 mii franci mai mare decât în timpuri normale.

În sfârșit s'a prețuit la 7 milioane și jumătate de franci pierderea suferită de comerțianți.

Un abator pentru cai. La Paris s'a inaugurat un abator exclusiv pentru tăerea cailor. Până acuma caii se tăiau la abatorul de vite albe, deși 20,000 de cai se consumă pe an la Paris. Deși carnea de cal este privită de majoritatea ômenilor cu desgust, totuși se află la Paris nu mai puțin decât 300 de măcelării de carne de cal, unde nu-i permis să se vîndă altfel de carne.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil *Traian H. Pop*.

Călinarul Plugarului.

In editura tipografiei A. Mureșianu a apărut „Călinarul Plugarului“ pe anul comun 1905. — Anul XIII.

Ca și în anii trecuți, așa și în anul acesta — al treisprezecelea al existenței sale — „Călinarul Plugarului“, fidel numelui său, intră în casele cărturarilor și omenilor noștri de la sate și orașe, ca prin învățăturile și povețele din ramura economiei să le îmbogățescă cunoscințele și să-i îndemne la muncă rațională, servindu-le tot-odată de călăuză în viața practică. In afară de aceasta, cei cari se vor grăbi a-și procura „Călinarul Plugarului“, vor mai avea prilegiu de a-și petrece câte-va ore vesele și senine, cetind bucățile alese și instructive din partea literară și distractivă, anecdote în prosă și versuri, glume, povețe și diverse.

Conținutul „Călinarului Plugarului“ este următorul:

Cronologia anului. — Regentul anului. — Sărbătorile și alte zile schimbătoare. — Calculul sărbătorilor mai mari. — Posturile. — Urmăză partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului, la fie-care lună dându-se sfaturi despre lucrările, ce are să le facă economul, care ține să-și porțe economia după toate cerințele. — Taxele telegramelor și postale. — Taxele pentru pachete și pentru porto-tarif după greutate. In partea acesta se dau îndrumări cu privire la regulile de observat la trimiterea de scrisori, bani și pachete. — In rubrica despre timbre și taxă, se arată, ce anume timbre și taxe se cer la tot felul de petiții, documente etc.

Rubrica *têrgurilor* e și de rëndul acesta foarte bogată. După datele oficiale și de nou îndreptate și publicate de ministerul de comerț, se arată *têrgurile* libere din Ardeal, Bănat și țera ungerescă, cu observațiunile necesare; apoi *têrgurile* din Bucovina și Ungaria, precum și *têrgurile* aranjate în serie cronologică (după lună).

Partea economică a Călinarului cuprinde următoarele articole din ramura economiei: *Cunoșterea pământului*, de Th. A. Bogdan; *Cultura rațională a cartofului*, de Gh. Manolescu; *Economul ca doctor*, de Ioan Georgescu; *Ingrjirea și pregătirea pământului în școala de pomi*, de A. Boldor; *Cultura macului*.

In *partea literară* se publică: „*Groșița, care i-a adus noroc*“, o frumoasă povestire de Jassy Torruud (trad. Oniță); *Ochii negri* (poveste) de E. Părăianu; *Legenda »Sfeștan cel Mare și ingerii*. Urmăză *Anecdote populare și Glume*, de Marion, Speranță și alți scriitori, în versuri și prosă.

— O ilustrațiune reprezentând vechia cetate a Huniadeștilor.

Se publică apoi *Povețe* interesante și instructive pentru viața economică și casnică. Câte-va *sfaturi din ale bucătăriei și Diverse*.

Partea restantă cuprinde anunțuri pe mai multe pagini.

Călinarul Plugarului costă exemplarul 44 bani + porto, și se vinde la Tipografia A. Mureșianu Brașov. Abonații diarului nostru pot să procure călinarul și de-odată cu reînnoirea abonamentului la iôia noastră.

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Ianuarie n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	118.65
Renta de corône ung. 4%	98.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	88.90
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.80
Bonuri rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premii	209.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	162.—
Renta de hârtie austr.	100.20
Renta de argint austr.	100.20
Renta de aur austr.	119.55
Renta de corône austr. 4%	100.35
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	91.35
Losuri din 1860.	156.35
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.26
Acții de-ale Băncei ung. de credit	804.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	679.75
Napoleondori	19.10 1/2
Mărci imperiale germane	117.50
London vista	239.70
Paris vista	95.30
Note italiene	95.30

Cursul pieței Brașov.

Din 2 Ianuarie n. 1904.

Bancnote rom. Cump.	18.64	Vënd.	18.70
Argint român.	18.40	„	18.64
Napoleond'ori.	19.06	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble Rusesci	2.53	„	2.54
Mărci germane	117.20	„	117.40
Lire turcesci	21.50	„	21.06
Seris. fonc. Albina 5%	101.—	„	102.—

Cărți de rugăciuni și predicii.

Cuvântări bisericesci scrise de Ioan Papiu Tom. III Prețul 3 cor., plus 20 b porto.

Cuvântări bisericesci de Ioan Papiu: tomul III cuprinde cuvântări bisericesci acomodată pentru ori-ce timp; și pentru toate săbătorile de peste an. Pe șangă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor săbători. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto).

Predici pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismului Decharbe, de V. Christ. Conține predicii dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70).

Cuvântări bisericesci pre săbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. (pl. 30 b. porto).

„**Curtea Durerii**“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul francez de Iacob Nicolescu, editura lui Dr. E. Dăianu. Timișoara 1895. O cărticică de mângâiere sufletească, care costă legată 3 cor. (plus 10 b. porto).

„**Cuvântări bisericesci de Massilon**“ traduse din originalul francez de Ioan Geț protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — Deja la 1898 a apărut în Oradea-mare cartea cu titlu de mai sus care cuprinde 17 predicii de ale vestitului orator ecleslastic francez. Predicile sunt împărțite de traducător după anul bisericesc răsăriten, și fie-care este pusă la acea Duminecă sau săbătoare, cu a cărei evanghelie se potrivește predica. Un volum elegant de preste 400 pagini în 8° cu portretul lui Massilon. — Traducerea se distinge printr-un limbaj ales. — Prețul 5 corône (6 Lei 50) plus 30 bani porto.

Cuvântări funebre și iertăciuni din autori renumiți, prelucrate de Titu Budu. Tom. II. preț. 2 cor. (plus 20 b. porto).

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blășiș, Prețul 2 cor., plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășiș.

„**Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa**“, interesantă și eminentă conferință, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ăr altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto).

„**Pentru memoria lui Avram Iancu**“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos Frâncu în cauza fondului pentru monumentului Iancu. Prețul este 1 corôna. In România 2 lei plus 5 bani porto.

„**Pintea Vitănel**“, tradițiunii, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteganul. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisiri din toate părțile, pe unde a umb'at Pintea. Prețul 40 bani. plus 6 bani porto.

„**Românul în sat și la ôste**“. Acesta este titlul unei noue cărticele, ce d-l Ioan Pop Reteganul, cunoscutul și meritosul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Paacățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„**Têranul român și unger din Ardeal**“, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„**David Almășianu**“, schițe biografice de Ioan Popa. Broșura această prezintă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Cea mai scumpă comoră este sănătatea!

Ca scut in contra recelei, din care vin diferite morburii, servește încălțăminte bună și caldă; dacă picioarele sunt calde, tot corpul omului este ferit de recelă. Deci recomand Onor. public **Magazinul** meu din

Strada Porții nr. 10.

cu mare asortiment de încălțăminte de iarnă, pentru oraș, pentru voiagi, pentru patinator, vânători, pentru dans seu nunte etc. — **Mărfuri solide, moderne și prețuri ieftine**, spre exemplu vre-o căteva prețuri indicate aci:

Pentru Dame:		Pentru bărcați:	
1 par. Ghete postav cu piele dela fl.	1.80	1 pr. Ghete postav, piele nigra	fl. 3.50
1 „ Galoci căptușiți	1.35	1 „ Galoci căptuș. cu flanel dl.	„ 2.20
1 „ Șoșoni de gumă	3.80	1 „ Șoșoni cu gumă . . . . . dela	„ 4.20
1 „ Pantofi din piele, pt. dans . . .	1.60	1 „ Cisme Halina piele niagră	„ 6.—
1 „ „ de mirésă, albe dela	1.90	1 „ „ Ńjuft russe. de vênat	„ 3.50
1 „ „ „ de lack	1.70	1 „ „ de voiagi Pislă	„ 1.20
1 „ „ „ casă calde	0.80	1 „ Ghete lack de salon	„ 4.50
1 „ „ de Boxkalf de patine	5.50	1 „ „ Bax de patinat	„ 5.50

Pentru copii, fete, băcți in ori-ce formă, in mare alegere și forte ieftine.

Nr. 10, MAGAZINUL I. SABADEANU Brașov, Str. Porții Nr. 10

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provêdut cu cele mai bune mijlôce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚA,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITA
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI IN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, in totă mărimca.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, îndêrpt în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octomvrie st. n. 1904.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ôra 5-32 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiș) la ô. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ôra 8-7 min. sêra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la ôrele 10-26 m. sêra.

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persoane la ôra 3-55 m. dim.
- II. Tren accel. la ôrele 4-59 m. dim.*
*) (Nu mai până în 15 Novembre).
- III. Trenul mixt la ôrele 11-35 m. a. m.
- IV. Trenul accel. la ôra 2-19 min. p. m.
(ce vine pe la Clușiș).
- V. Tren mixt la ôrele 6-50 sêra.*
(care circulă numai la Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la ôra 5-25 min. dim.*
- II. Trenul mixt la ôra 8-45 min. a. m.*
*) (au legătură până la Ciuc-Ghimes).
- III. Trenul de per. la ôra 2-50 m. p. m.
(are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tren de pers. la ôrele 6-34 m. sêra.*

Dela Brașov la Zêrnesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ôra 9-2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la ôra 5-26 min. p. m.

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p. Arad la ôrele 4-52 m. dim.
- II. Trenul de persoane la ôra 7-50 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiș la ô. 2-9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la ôra 9-27 min. sêra.

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Tren. de pers. la ôra 7-28 min. dim.
- II. Trenul accel. la ôra 2-18 min. p. m.
(Are legătură cu Sibiu și Cluj).
- III. Trenul pers., la ôra 4-55 m. p. m.
- IV. Trenul mixt. la ôra 9-18 min. sêra.
- V. Tr. accel. la ôrele 10-14 m. sêra.
(Numai până în 15 Novembre).

Dela Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov

- I. Trenul de persoane la ôre 8-25 m. dim.
(are legătură cu Ciuc-Szereda).
- II. Trenul de pers. la ôra 1-59 m. p. m.
(are legătură cu Ciuc-Ghimes).
- III. Trenul mixt, la ôra 6-10 m. sêra.*
- IV. Tren mixt, la ôrele 10-1 m. sêra.

Dela Zêrnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

- I. Trenul mixt la ôra 7-02 min. dim.
- II. Trenul mixt la ôra 1-12 min. p. m.